

Adı Soyadı: _____

Tarih: _____

Osmanlı Öncesi Türk Devletleri Tarihi

(Siyasal, Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Gelişmeler) – AGS Tarih 20 Soruluk İnteraktif Test

20 Soru

Çözümleri Sonda

Üst Düzey Sorular · Set 2

Öğrenme Hedefi: Öğrenciler, Osmanlı öncesi Türk devletlerinin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarını analiz ederek ilgili konulardaki test sorularını doğru yanıtlayabileceklerdir.

Murat Hoca WhatsApp Kanalına Katıl!
Yeni soru bankaları, denemeler ve AGS kaynakları ilk senden kaçmasın.
whatsapp.com/channel/0029Vb7Ke5tld7nUhKbqzk1d

1 İlk Türk Devletlerinde Siyasi ve Sosyal Yapı

Soru 1 – 4

1 İslamiyet öncesi Türk devletlerinde 'Kut'un hanedanın tüm erkek üyelerine geçtiği inancı, Türk siyasi tarihinde en çok hangisine zemin hazırlamıştır?

- A merkezi otoritenin sarsılmaz hale gelmesine
- B taht kavgaları ve devletlerin kısa ömürlü olmasına
- C teokratik bir yönetim yapısının oluşmasına
- D boylar arasında siyasi birliğin kesinleşmesine
- E kadınların yönetimde söz sahibi olmasına

2 Eski Türk toplum yapısında ailelerin (Oğuş) birleşmesiyle oluşan sülalelere _____ adı verilir. **Açık Uçlu**

3 Kurultay'ın kağanı görevden alma yetkisinin bulunması, bu meclisin hangi özelliğe sahip olduğunu kanıtlar?

- A kağanın danışma meclisi olduğuna
- B karar organı ve demokratik bir yapıya sahip olduğuna
- C sadece askeri kararlar aldığına
- D üyelerinin tamamının halktan seçildiğine
- E töre kurallarına uymak zorunda olmadığına

4 Türk devletlerindeki 'İkili Teşkilat'ın federal bir yapı özelliği göstermesinin temel kanıtı nedir? Kısaca açıklayınız. **Açık Uçlu**

2

İlk Türk Devletlerinde Ekonomi ve Yönetim

Soru 5 – 8

5 İslamiyet öncesi Türklerde 'Hatun'un kurultaya katılması ve elçileri kabul etmesi hangisinin göstergesidir?

- A** kadının sosyal hayattan tecrit edildiğinin **B** yönetimin sadece dini kurallara dayandığının
C devlet yönetiminde kadın-erkek eşitliğinin ve **D** hanedan üyeleri arasında ayırım yapıldığının
siyasi temsilin olduğunun
E askeri işlerde kadınların söz sahibi olmadığının

6 Bozkır kültüründe özel mülkiyet anlayışının (özellikle toprak üzerinde) gelişmemesi toplumsal yapıda hangisini engellemiştir?

- A** ordu-millet anlayışının oluşmasını **B** sınıfsal ayrışmayı ve feodal yapının ortaya çıkmasını
C ticari faaliyetlerin yapılmasını **D** boylar federasyonu şeklinde örgütlenmeyi
E göçebe yaşam tarzının benimsenmesini

7 Türk veraset sistemindeki belirsizliğin, 'ülke hanedanın ortak malıdır' ilkesiyle birleşmesi, merkezi otorite üzerinde nasıl bir risk oluşturur?

- A** ekonomik bağımsızlığın yitilmesi **B** boy beylerinin isyan etmesi
C parçalanma ve dış müdahalelere açık hale gelme **D** dini otoritelerin güçlenmesi
E kurultayın yetkilerinin azalması

8 Türklerde göçebe yaşam tarzı nedeniyle hapis cezalarının kısa süreli (10 günü geçmeyen) olması hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

- A** suç oranının çok düşük olmasıyla **B** adli sistemin gelişmemiş olmasıyla
C yaşam tarzının hareketli (konar-göçer) olmasıyla **D** cezaların sadece para ile ödenmesiyle
E töre kurallarının yetersiz kalmasıyla

3

İlk Türk Devletlerinde Kültür, Hukuk ve Sanat

Soru 9 – 12

9 I. Köktürk Devleti'nin İpek Yolu kontrolü için önce Sasanilerle anlaşıp Akhunları, sonra Bizansla anlaşıp Sasanileri hedef alması neyin göstergesidir?

- A** dini amaçlı savaşlar yapıldığının **B** çıkar odaklı ve dengeli bir dış politika izlendiğinin
C bizans'ın türk hakimiyetine girdiğinin **D** ipek yolu'nun önemini kaybettiğinin
E savaşların sadece çin'e karşı yapıldığının

10 Uygurların ticarete kullandığı 'Kamdu' ve 'Çav' gibi kavramlar aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

- A** ticari vergi türlerini **B** saray koruma birliklerini
C para ve ödeme araçlarını **D** tarımsal sulama kanallarını
E dini ayin biçimlerini

11 Uygurların Maniheizm dinini kabul etmesinin, Türk kültür tarihinde yarattığı en köklü değişim aşağıdakilerden hangisidir?

- A** savaşçı özelliklerin artması **B** hayvancılığın temel geçim kaynağı olması
C yerleşik hayata geçiş ve mimarinin gelişmesi **D** alfabe kullanımının sona ermesi
E ipek yolu ticaretinin durması

12 Mete Han'ın kurduğu 'Onlu Sistem'in temel amacı orduda hangisini sağlamaktat?

- A** paralı askerlik sistemini başlatmak **B** komuta kademesinde karmaşayı önlemek ve sevk-idareyi kolaylaştırmak
C sadece piyade birlikleri oluşturmak **D** yabancı askerlerin orduya katılımını artırmak
E savaşları sadece savunma amaçlı yapmak

4

İlk Türk Devletlerinde Kültür ve Sanat

Soru 13 – 20

13 Türklerdeki 'Ordu-Millet' anlayışı toplumsal yapıda hangisinin gelişmesini engellemiştir?

- A** askerlik sanatının **B** milli bilincin
C askerliğin ayrı bir meslek haline gelmesini **D** bağımsızlık duygusunun
E binicilik yeteneklerinin

14 Eski Türklerde töre kurallarının 'değişmez' hükümlerine (adalet, iyilik, eşitlik) ne ad verilir?

- A** yarlığ **B** tüz
C könilik - uzluk **D** bitig
E tamga

15 Orhun Abideleri'nde geçen 'Aç milleti doyurdum, çıplak milleti giydirdim' ifadesi Türk devlet anlayışındaki hangi ilkeyi vurgular?

- A** laik devlet **B** hukuk devleti
C sosyal devlet **D** teokratik devlet
E mutlakiyetçi devlet

16 Türk sanatında hayvan figürlerinin birbiriyle mücadelesinin işlenmesi hangisini sembolize etmektedir?

- A** doğadaki yaşam mücadelesini ve güç dengesini **B** evcilleştirilen hayvanları
C tarımsal bereketi **D** yerleşik yaşamın sakinliğini
E dini yasakları

17 Eski Türklerde mezar anıtı olarak dikilen ve üzerine ölünün hayat hikayesinin ya da figürlerin işlendiği taşlara ne denir?

18 Türklerde töre hukukunun Uygurlar döneminde yazılı hale getirilmesinin temel nedeni hangisidir?

- A** kağanın yetkilerini kısıtlamak **B** ticari ve hukuki ilişkileri kayıt altına alma ihtiyacı
C yabancı dinlerin etkisinden kurtulmak **D** yeni bir ordu sistemi kurmak
E komşu devletlerle diplomatik ilişkiyi kesmek

19 Türklerde ölen kişinin değerli eşyaları ve atıyla gömülmesi hangisinin kesin kanıtıdır?

- A zenginliğe önem verildiğinin
- B hayvancılığın temel geçim kaynağı olduğunun
- C ahiret inancının (ölümden sonra yaşamın)
- D savaşçı bir toplum olduğunun
- E göçebe yaşamın zorluklarının

20 Uygurlarda görülen 'Fresko' (duvar resmi) ve 'Minyatür' sanatlarının gelişmesi hangi durumun bir sonucudur?

- A göçebe yaşamın devam etmesinin
- B yerleşik hayat ve tapınak mimarisinin oluşmasının
- C sadece askeri zaferlerin kutlanmasının
- D hayvancılığın gelişmesinin
- E çin ile yapılan savaşların kazanılmasının

Cevap Anahtarı ve Çözümler

Osmanlı Öncesi Türk Devletleri Tarihi — Set 2 — 20 Soru

1 İslamiyet öncesi Türk devletlerinde 'Kut'un hanedanın tüm erkek üyelerine geçtiği inancı, Türk siyasi tarihinde en çok hangisine zemin hazırlamıştır?

B) taht kavgaları ve devletlerin kısa ömürlü olmasına

Çözüm: Kut'un kan yoluyla tüm hanedan erkeklerine geçmesi, her birinin tahtta hak iddia etmesine, bu da yıkıcı taht kavgalarına ve devletlerin bölünmesine yol açmıştır.

2 Eski Türk toplum yapısında ailelerin (Oğuş) birleşmesiyle oluşan sülalelere _____ adı verilir.

Urug

Çözüm: Toplumsal hiyerarşi: Oğuş (aile) -> Urug (sülale) -> Boy (soy) -> Bodun (millet) -> il (devlet) şeklindedir.

3 Kurultay'ın kağanı görevden alma yetkisinin bulunması, bu meclisin hangi özelliğe sahip olduğunu kanıtlar?

B) karar organı ve demokratik bir yapıya sahip olduğuna

Çözüm: Kurultay, gerektiğinde kağanı seçebilir veya töreye uymadığı gerekçesiyle görevden alabilirdi. Bu durum meclisin üstün bir iradeye sahip olduğunu gösterir.

4 Türk devletlerindeki 'İkili Teşkilat'ın federal bir yapı özelliği göstermesinin temel kanıtı nedir? Kısaca açıklayınız.

Yabgu'nun iç işlerinde serbest olması, elçi kabul edebilmesi ve para bastırabilmesi

Çözüm: Batıdaki yöneticinin (Yabgu) iç işlerinde serbest olması, kendi adına elçi kabul edebilmesi ve para bastırabilmesi federal bir yönetim anlayışına sahip olduğunu kanıtlar.

5 İslamiyet öncesi Türklerde 'Hatun'un kurultaya katılması ve elçileri kabul etmesi hangisinin göstergesidir?

C) devlet yönetiminde kadın-erkek eşitliğinin ve siyasi temsilin olduğunun

Çözüm: Hatun'un resmi belgelerde imzasının bulunması ve diplomatik temsil yetkisi, Türk kadınının siyasi ve idari hayattaki yüksek statüsünü simgeler.

6 Bozkır kültüründe özel mülkiyet anlayışının (özellikle toprak üzerinde) gelişmemesi toplumsal yapıda hangisini engellemiştir?

B) sınıfsal ayrışmayı ve feodal yapının ortaya çıkmasını

Çözüm: Toprak devletin ortak malı sayıldığı için Avrupa'daki gibi toprağa bağlı kölelik (serflik) veya soyluluk sınıfları Türklerde oluşmamıştır.

7 Türk veraset sistemindeki belirsizliğin, 'ülke hanedanın ortak malıdır' ilkesiyle birleşmesi, merkezi otorite üzerinde nasıl bir risk oluşturur?

C) parçalanma ve dış müdahalelere açık hale gelme

Çözüm: Veraset sistemindeki belirsizlik (kimin geçeceği belli olmaması), kağan öldüğünde tüm hanedan üyelerini birbirine düşürerek devletin parçalanma sürecini hızlandırmıştır.

8 Türklerde göçebe yaşam tarzı nedeniyle hapis cezalarının kısa süreli (10 günü geçmeyen) olması hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

C) yaşam tarzının hareketli (konar-göçer) olmasıyla

Çözüm: Yerleşik hayat olmadığı için suçluları uzun süre bir yerde tutacak hapis hane yapıları yoktur. Bu nedenle ağır suçlara idam, hafif suçlara kısa süreli hapis verilmiştir.

9 I. Köktürk Devleti'nin İpek Yolu kontrolü için önce Sasanilerle anlaşıp Akhunları, sonra Bizansla anlaşıp Sasanileri hedef alması neyin göstergesidir?

B) çıkar odaklı ve dengeli bir dış politika izlendiğinin

Çözüm: Türk devletleri ekonomik çıkarları (İpek Yolu) korumak adına dönemin güçleri arasında pragmatik ittifaklar kurarak denge siyaseti izlemiştir.

10 Uygurların ticarete kullandığı 'Kamdu' ve 'Çav' gibi kavramlar aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

C) para ve ödeme araçlarını

Çözüm: Kamdu, mühürlenmiş kumaş paraları; Çav ise Uygurların kullandığı kağıt paraları ifade eder. Bu, ticari gelişmişliğin göstergesidir.

11 Uygurların Maniheizm dinini kabul etmesinin, Türk kültür tarihinde yarattığı en köklü değişim aşağıdakilerden hangisidir?

C) yerleşik hayata geçiş ve mimarinin gelişmesi

Çözüm: Maniheizm, et yemeyi ve savaşmayı yasakladığı için Uygurlar yerleşik hayata geçmiş, şehirler kurmuş ve tarımla uğraşmaya başlamıştır.

12 Mete Han'ın kurduğu 'Onlu Sistem'in temel amacı orduda hangisini sağlamaktatarkat?

B) komuta kademesinde karmaşayı önlemek ve sevk- idareyi kolaylaştırmak

Çözüm: Onlu sistem, binlerce kişilik orduların tek bir merkezden, hiyerarşik bir düzen içinde ve disiplinle yönetilmesini sağlamıştır.

13 Türklerdeki 'Ordu-Millet' anlayışı toplumsal yapıda hangisinin gelişmesini engellemiştir?

C) askerliğin ayrı bir meslek haline gelmesini

Çözüm: Herkes asker olduğu için askerlik profesyonel bir sınıf değil, doğal bir yaşam gerekliliğidir. Bu yüzden toplumda 'askerler-siviller' ayrımı yoktur.

14 Eski Türklerde töre kurallarının 'değişmez' hükümlerine (adalet, iyilik, eşitlik) ne ad verilirirdi?

C) könilik - uzluk

Çözüm: Töre değişebilir kurallardan oluşsa da adalet (könilik), iyilik (uzluk), eşitlik (tüzlük) ve insanlık (kişilik) gibi temel ilkeler asla değiştirilemezdi.

15 Orhun Abideleri'nde geçen 'Aç milleti doyurdum, çıplak milleti giydirdim' ifadesi Türk devlet anlayışındaki hangi ilkeyi vurgular?

C) sosyal devlet

Çözüm: Halkın temel ihtiyaçlarını karşılayan, refahını düşünen devlet yapısı 'Sosyal Devlet' anlayışının en eski ve güçlü kanıtıdır.

16 Türk sanatında hayvan figürlerinin birbiriyle mücadelesinin işlenmesi hangisini sembolize etmektedir?

A) doğadaki yaşam mücadelesini ve güç dengesini

Çözüm: Bozkırın sert doğası, Türk sanatına 'Hayvan Üslubu' olarak yansımış; yırtıcı hayvanların mücadelesi kuvvet ve kudreti simgelemiştir.

17 Eski Türklerde mezar anıtı olarak dikilen ve üzerine ölünün hayat hikayesinin ya da figürlerin işlendiği taşlara ne denir?

Bengütaşlar

Çözüm: Balballar, öldürülen düşmanları temsil ederken; Bengütaşlar (Orhun gibi) devlet adamlarının öğütlerini içeren ölümsüz eserlerdir.

18 Türklerde töre hukukunun Uygurlar döneminde yazılı hale getirilmesinin temel nedeni hangisidir?

B) ticari ve hukuki ilişkileri kayıt altına alma ihtiyacı

Çözüm: Yerleşik yaşam ve artan ticari faaliyetler (sözleşmeler, kiralama, alım-satım), sözlü hukukun yetersiz kalmasına ve yazılı kayda geçilmesine neden olmuştur.

19 Türklerde ölen kişinin değerli eşyaları ve atıyla gömülmesi hangisinin kesin kanıtıdır?

C) ahiret inancının (ölümden sonra yaşamın)

Çözüm: Eşyaların mezara (kurgan) konulması, bu dünyadaki yaşamın öteki dünyada da fiziksel olarak devam edeceği inancından kaynaklanır.

20 Uygurlarda görülen 'Fresko' (duvar resmi) ve 'Minyatür' sanatlarının gelişmesi hangi durumun bir sonucudur?

B) yerleşik hayat ve tapınak mimarisinin oluşmasının

Çözüm: Yerleşik hayata geçişle birlikte yapılan tapınak ve saray duvarları Fresko ile süslenmiş, kitap sanatları ile Minyatür gelişmiştir.

Murat Hoca ve Ekibi'nden Başarılar! 🌟

Daha fazla AGS / ÖABT / KPSS kaynağı, soru bankası ve deneme sınavı için WhatsApp kanalımıza katıl.

[whatsapp.com/channel/0029Vb7Ke5t1d7nUhKbqzk1d](https://www.whatsapp.com/channel/0029Vb7Ke5t1d7nUhKbqzk1d)